

УДК 657.631.6

Тетяна ОМЕЛЯНЧУК

ЗАСТОСУВАННЯ АНАЛІТИЧНИХ ПРОЦЕДУР В АУДИТІ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА

Резюме. *Висвітлено проблемні питання, пов'язані з особливістю наукового пізнання аналітичних процедур та їх використання в аудиторській діяльності. Розглянуто найскладніші та найактуальніші питання вибору аналітичних процедур в аудиті, висвітлено переваги та недоліки горизонтального, вертикального та коефіцієнтного аналізу. Наведено пріоритетні аналітичні процедури, які доцільно застосовувати при аудиті фінансового стану підприємств ресторанного господарства. Рекомендовано етапи застосування аналітичних процедур як у випадку комплексного оцінювання фінансового стану, так і окремих індивідуальних груп показників відповідно галузі діяльності підприємства, аналізу факторів для визначення стану їх впливу (позитивний чи негативний вплив), а також для пошуку невикористаних резервів. Запропоновано структуру аналітичної записки, яка є додатком до аудиторського звіту.*

Ключові слова: *фінансовий стан, аудит, аналітичні процедури, робочі документи аудитора, аналітична записка, підприємства ресторанного господарства.*

Tetiana OMELIANCHUK

THE USE OF ANALYTICAL PROCEDURES IN AUDITING THE FINANCIAL CONDITION OF THE RESTAURANT BUSINESS

Summary. *The article deals with issues related to the feature of scientific knowledge of analytical procedures and their use in auditing. The most complex and urgent issues of choice of analytical procedures in auditing are considered. Types and components of analytical procedures methods are given. The advantages and disadvantages of horizontal, vertical and ratio analysis are highlighted. The priority analytical procedures, which should be applied in the audit of the financial situation of enterprises of the restaurant business are shown. The complex of the company activities indicators is taken into account in order to determine the overall assessment of its financial situation. In case of the analysis of a particular segment of the company it is reasonable to take into account a certain group of indicators expanding therefore the composition ratios. This increases the complexity of this method, and the process of forming opinions on the financial status of the company becomes complicated. The above necessitates the use of audit and development of organizational and methodological tools towards interaction with the methods of economic analysis, since this interaction causes widespread use in audit analytical procedures. We recommend the stages of applying analytical procedures in case of complex evaluation of the financial condition as well as in separate individual groups of indicators in accordance with the fields of business, analysis of the factors for determining the state of their influence (positive or negative), and to search for untapped reserves. In order to finalize every analytical procedure application in restaurant enterprises it is reasonable to use the approved audit working papers. So, the article proposes a draft analytical note which is an annex to the audit report.*

Key words: *financial condition, audit, analytical procedures, auditor's working papers, analytical report, restaurant.*

Постановка проблеми. Нестабільність економічного розвитку України на сучасному етапі характеризується постійним створенням перешкод на шляху до успішного та динамічного розвитку в усіх видах економічної діяльності, в тому числі підприємств ресторанного господарства. Реформи в управлінні економічними відносинами висувають нові вимоги до якості розроблення та прийняття управлінських рішень, стосовно оптимізації інтересів зацікавлених сторін, які повинні відповідати як зовнішнім умовам, так і внутрішньому стану діяльності підприємства. Успішна реалізація цих вимог значною мірою залежить від якості та достовірності аналітично-обґрунтованої оцінки фінансового становища підприємства та прийняття на її базі управлінських рішень.

Зазначене зумовлює необхідність застосування аудиту та розвитку його організаційно-методичного інструментарію в напрямі взаємодії з методами економічного аналізу, оскільки така взаємодія зумовлює широке застосування в аудиті аналітичних процедур.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження окремих аспектів та основних проблемних питань з аналізу й аудиту фінансового стану суб'єктів господарювання, а також їх впливу на забезпечення аналітичності управлінських рішень здійснювали такі вітчизняні і закордонні вчені: Білуха М.Т., Барабаш Н.С. [15], Бутко А.Д, Мних Є.В. [16], Железнякова Е.А. [6],

Івахненко С.В. [9], Лігоненко Л.О. [10], Назарова К.О., Никонович М.О. [15], Шерстюк О.Л., Аренс Е. А. [1], Лоббек Дж.К. [1], Хорнгрен Ч.Г. та ін.

Не зважаючи на досить значний рівень дослідження проблемних питань з аналізу та аудиту фінансового стану залишаються недостатньо вирішеними деякі складові, зокрема в частині організації, методики та планування аудиту фінансового стану підприємств як основи для ефективності прийняття управлінських рішень, а також дослідження теоретичних і практичних особливостей застосування аналітичних процедур в аудиті фінансового стану підприємств ресторанного господарства. Це й пояснює доцільність подальших досліджень в області організації та методики аудиту фінансового стану.

Метою статті є поглиблення теоретичних уявлень і принципів характеристик застосування аналітичних процедур в аудиті фінансового стану з урахуванням специфіки вітчизняних підприємств, що здійснюють свою діяльність у рамках КВЕД-2010: Клас 56.10 «Діяльність ресторанів, надання послуг мобільного харчування».

Виклад основного матеріалу. Фінансовий стан є синтетичним показником, який впливає на ефективність господарської діяльності підприємства. У свою чергу, фінансовий стан підприємств ресторанного господарства прямо залежить від результатів господарської діяльності підприємства: якщо господарська діяльність ресторану є прибутковою, то утворюються додаткові джерела засобів, які в кінцевому результаті сприяють зміцненню фінансового стану підприємства. Брак або неправильне формування і використання активів може виявитися основною причиною несвоєчасності оплати заборгованості перед постачальниками за отриману сировину та матеріали, неповного та неритмічного забезпечення необхідними ресурсами, а, отже, й погіршення результатів виконання підприємством своїх зобов'язань перед найманими працівниками, власниками та державою [9, с.36].

Предметом аудиту фінансового стану підприємств ресторанного господарства є наявність, формування та використання основних і пріоритетних видів ресурсів підприємства – фінансових ресурсів. Наявність у роботі підприємства таких ресурсів, їх розміщення та ефективне використання, оптимальне співвідношення джерел формування фінансових ресурсів дозволяють розрахувати основні складові визначення фінансового стану, а саме фінансову стійкість підприємства, ліквідність, ділову активність, платоспроможність та загальне уявлення про рівень економічного потенціалу підприємства.

Таким чином, з розширення предмета аудиту необхідним є розширення складу його методів. Зважаючи на специфіку фінансового стану як об'єкта аудиту, виникає необхідність застосування в аудиті методологічного інструментарію економічного аналізу. Використання методів фінансового аналізу під час здійснення аудиту фінансового стану та підготовки аудиторського звіту стало основою формування нових методів аудиту. За допомогою прийомів аналізу можна вивчити основні тенденції розвитку, глибоко та системно дослідити фактори, що безпосередньо впливають на зміни результатів діяльності, обґрунтувати плани та в результаті прийняти управлінські рішення, здійснити контроль за їхнім виконанням, виявити резерви підвищення ефективності торговельної діяльності та виробництва, оцінити результати діяльності підприємства, виробити економічну стратегію його розвитку. Для обґрунтування рішень як у процесі аудиту, так і за його наслідками необхідно прогнозувати існуючі й потенційні проблеми, виробничі, фінансові й аудиторські ризики та визначати вплив прийнятих управлінських рішень на подальші зміни показників фінансового стану [18, с.175].

З точки зору багатьох зарубіжних та вітчизняних науковців, які присвячують свою діяльність дослідженню питань аудиту однією з важливіших є думка про те, що одним з найважливіших аспектів аудиторської діяльності є використання аналітичних процедур у процесі проведення аудиту, оскільки завдяки таким процедурам можна виявити незвичайні факти та потенційні зони ризику, а також отримати ефективну базу аудиторських доказів.

Погоджуємося з Железняковою Е.А., яка зазначає, що типовою тенденцією сучасних методик проведення аудиторських послуг стало ширше використання для отримання аудиторських доказів аналітичних процедур. Аудиторські процедури активно використовуються на попередньому етапі аудиторської перевірки для розуміння специфіки діяльності об'єкта, що перевіряється, визначення тих напрямів діяльності та господарських операцій, які пов'язані з найбільшими ризиками. При аудиторській перевірці по суті

аудиторські процедури дозволяють виявити причини істотних змін у рівні перевірених показників і забезпечують необхідну прозорість бухгалтерської (фінансової) звітності [6, с.28].

В аудиті визначення сутності аналітичних процедур регулюється Міжнародними стандартами контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. Відповідно до МСА 520 «Аналітичні процедури» аналітичні процедури – це оцінювання фінансової інформації, зроблені на основі аналізу ймовірних взаємозв'язків між фінансовими та не фінансовими даними, що охоплюють необхідне вивчення ідентифікованих відхилень або взаємозв'язків, які не узгоджуються з іншою відповідною інформацією чи значно відрізняються від очікуваних величин [14, с.455].

Дослідження видів та складу аналітичних процедур, які застосовуються в аудиті фінансового стану суб'єктів господарювання на основі вивчення наукової літератури, дозволяють говорити про відсутність єдиного підходу до вирішення даного питання. В табл.1 представлено результати вивчення наукової літератури на предмет видів та складу методів аналітичних процедур.

Таблиця 1

Види та склад методів аналітичних процедур

Table 1

Types and components of analytical procedures methods

Методи	Джерело
<ul style="list-style-type: none"> - просте порівняння; - виявлення тенденцій змін будь-якого показника звітності; - виявлення кількісних взаємозв'язків між показниками з метою розрахунку їх значення в майбутньому 	Джалаєва З.Г. [4]
<ul style="list-style-type: none"> - трендовий аналіз; - аналіз показників; - тест на прийнятність; - аналіз руху грошових потоків (регресійний аналіз) 	Семенів М.І. [22]
<p>До основних методів аналітичних процедур належать:</p> <ul style="list-style-type: none"> - числові та процентні порівняння; - коефіцієнтний аналіз; - аналіз, заснований на статистичних методах; - регресійний аналіз та інші. <p>Загалом аналітичні процедури складаються з таких методів:</p> <ul style="list-style-type: none"> - трендовий аналіз; - аналіз показників; - тест на прийнятність (регресійний аналіз); - аналіз руху грошових коштів 	Івахненко С.В., Іськович Т.В. [9]
<ul style="list-style-type: none"> - аналіз показників (порівняльний, аналіз відносних показників, горизонтальний, вертикальний, факторний, крос-секційний); - трендовий; - регресійний; - тести на прийнятність 	Михальчишина Л.Г. [13]

Закінчення Таблиці 1
End of the Table 1

<p>Класифікація аналітичних процедур:</p> <ul style="list-style-type: none"> - не кількісні процедури; - прості та складні кількісні процедури. <p>Методи аналітичних процедур:</p> <ul style="list-style-type: none"> - порівняння фактичних показників з плановими (нормативними) чи показників звітного періоду з показниками попередніх періодів; - порівняння фактичних фінансових показників з визначеними аудитором прогнозними показниками; - обчислення коефіцієнтів фінансового стану економічного суб'єкта й аналіз їх динаміки; - порівняння показників економічного суб'єкта, що перевіряється, із середньогалузевими даними; - порівняння даних про економічного суб'єкта з очікуваними результатами за допомогою не фінансових даних 	<p>Проскуріна Н.М. [17].</p>
--	----------------------------------

Проведений аналіз наукової літератури на предмет видів та складу методів аналітичних процедур не дає одностайної точки зору на дане питання. З наведених літературних джерел спостерігається тенденція до виділення в складі аналітичних процедур такі види економічного аналізу: трендовий аналіз, аналіз показників, тест на прийнятність (регресійний аналіз), аналіз руху грошових коштів. Проте, на нашу думку, слід конкретизувати, що на підприємствах ресторанного господарства в аналітичних процедурах доцільно застосовувати не лише фінансові, а й операційні дані, оскільки обсяги реалізації продукції ресторану залежатимуть значною мірою від товарообороту та виробничих потужностей. Тому ми вважаємо, що доцільно доповнити визначення складу методів аналітичних процедур і зазначити, що вони потребують комплексного характеру і складаються з:

- аналізу динаміки товарообігу, його складу і структури;
- факторного аналізу, дані якого пов'язані з наявністю товарних ресурсів, чисельністю працівників, організацією та продуктивністю їх праці, ефективністю використання основних фондів та інше;
- загального аналізу показників (визначивши основні групи показників для підприємств ресторанного бізнесу);
- аналізу виробничих програм;
- порівнянь, обчислень, спостережень, перевірок, які мають бути проведені для формування власних очікувань стосовно взаємодії фінансових та операційних даних підприємства ресторанного господарства.

Не дивлячись на наявне теоретичне розроблення питань методики фінансового аналізу, розробляють нові та удосконалюють вже відомі підходи до аналізу фінансового стану. Правильно вибраний прийом аналізу зумовлює його результат, впливає на ефективність дослідження фінансового стану підприємства. Проаналізовано основні прийоми аналізу, які широко виокремлюються багатьма провідними науковцями та практиками, а також застосовуються при аналізі фінансового стану (рис.1).

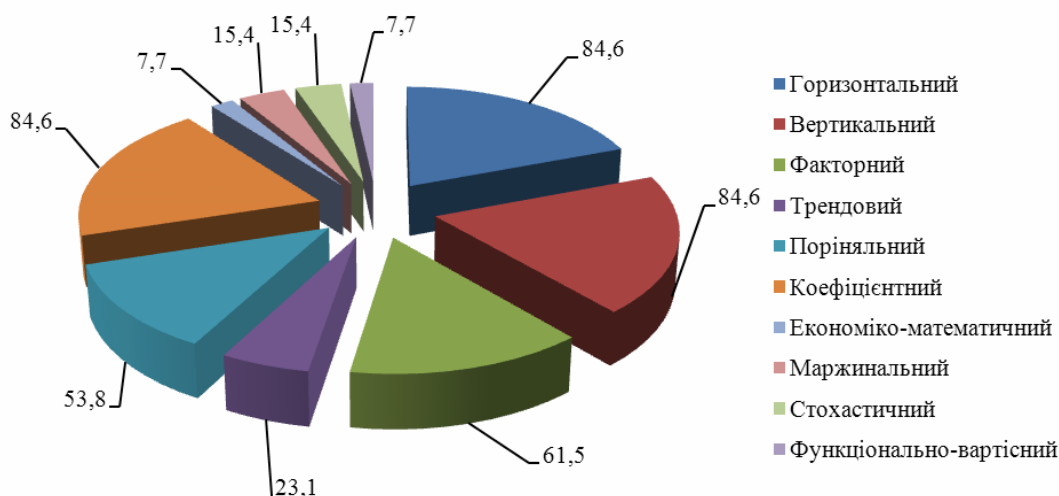

Рисунок 1. Найпоширеніші прийоми фінансового аналізу, які використовуються при оцінюванні фінансового стану підприємства [17, с.128]

Figure 1. The most common methods of financial analysis used in assessing the financial condition of the company [17, p.128]

Аналізуючи рис.1, можна зазначити, що при аналізі фінансового стану суб'єкта господарювання значна частина науковців найбільшу увагу звертають на горизонтальний, вертикальний та коефіцієнтний аналіз, що становить 84,6%. Прийомами, що найменше використовуються при аналізі фінансового стану, є економіко-математичні та функціонально-вартісні прийоми, що складає 7,7%. Проте, на нашу думку, у кожного з них є певні недоліки, що наведені в табл.2.

Таблиця 2

Преваги та недоліки використання прийомів аналізу фінансового стану

Table 2

Positive and negative aspects of the financial analysis techniques

	Горизонтальний аналіз	Вертикальний аналіз	Коефіцієнтний аналіз
+	Загальноживаний прийом, за допомогою якого можна широко оглянути загальну картину якісних змін у структурі коштів, їх джерел та прослідкувати динаміку цих змін		Прийом простий у використанні, дозволяє обчислити величини за допомогою логічно підібраних груп показників; наявна можливість проаналізувати загальний фінансовий стан як в експрес-режимі, так і в комплексі
-	Прийом не дає можливості прийняти варіативні економічні рішення і не передбачає взаємозамінюваності різних ресурсів, у зв'язку з чим унеможливує обрання певного оптимального варіанта розвитку економічної системи		Прийом вимагає значної трудомісткості, відсутні еталонні значення багатьох коефіцієнтів, зміни величин коефіцієнтів у динаміці не можуть бути інтерпретовані належним чином, оскільки значення для розрахунку змінюються у часі, в деяких методиках використовуються застарілі назви форм звітності

Проте найширшого визнання у світовій практиці та найчастіше на підприємствах використовується коефіцієнтний метод аналізу, основна база якого включає розрахунок системи коефіцієнтів, завдяки аналізу яких можна відобразити різні аспекти діяльності підприємства, а також врахувати зовнішні та внутрішні фактори впливу на фінансовий стан суб'єкта господарювання.

Для визначення загальної оцінки фінансового стану береться до уваги вся сукупність показників діяльності підприємства, або у випадку аналізу конкретного сегмента роботи підприємства доцільно брати до уваги певну визначену групу показників, розширюючи склад коефіцієнтів. При цьому зростає трудомісткість такого методу, складнішим стає процес формування висновків про фінансовий стан підприємства. Істотним недоліком такого методу є відсутність нормативних (еталонних) значень більшості використовуваних коефіцієнтів, тим паче, що еталонні значення мають регулюватися залежно від галузі, в якій діє підприємство, а також відсутність можливості інтерпретувати належним чином зміни величин коефіцієнтів у динаміці, так як і чисельник, і знаменник будь-якого коефіцієнта мають властивість зміни в часі. Л.О. Лігоненко зауважує, що еталонні значення фінансових коефіцієнтів суттєво різняться між собою в прийнятих різними відомствами України нормативно-інструктивних матеріалах. Це свідчить про те, що використовувати даний методичний прийом діагностики слід надзвичайно обережно, оскільки еталонні значення, як правило, не мають відповідного обґрунтування чи статистичного підтвердження [10, с.683]. Проте еталонних значень для визначення фінансового стану підприємств ресторанного господарства взагалі не визначено в жодному документі законодавчого чи методичного характеру.

При застосуванні аналітичних процедур в аудиті існують чітко прописані етапи. Дані етапи зазвичай визначаються у внутрішніх регламентаційних документах аудиторської фірми чи відділом внутрішнього аудиту, якими керується аудитор при перевірці та аналізі діяльності підприємства.

З даного приводу дослідники проблем організації та методології аудиту не дотримуються однієї думки. При аналізі наукових праць можна виділити кілька підходів до складу етапів застосування аналітичних процедур. Ряд учених (Мних Є.В., Барабаш Н.С., Никонович М.О. [15], Джалаєва З.Г. [4], Жминько С.І., Швириєва Ю.І., Сафонова М.Ф. [7]) вважають, що при застосуванні аналітичних процедур необхідно дотримуватися таких етапів: визначення мети аналітичних процедур; вибір виду процедури; виконання процедури; аналіз результатів.

У працях Дорош Н.І. [5] виділяє п'ять етапів застосування аналітичних процедур: визначення цілей і завдань аналізу (аудиту); вибір інформаційної бази; визначення методів аналізу; проведення аналітичних процедур; оцінювання результатів. Щирба М.Т., Щирба І.М. [24] виділяють наступні етапи: постановка мети аналітичної процедури; вибір виду аналітичної процедури; визначення інформаційної бази для виконання аналітичної процедури; виконання аналітичної процедури; документальне оформлення результатів виконання аналітичної процедури; аналіз і оцінювання результатів виконання аналітичної процедури. Проскуріна Н.М. [18, с.175] вважає, що аналітичні процедури повинні застосовуватися за такими етапами: постановка мети аудиту; вибір методу аналізу для досягнення поставленої мети; складання інформаційної бази аналізу; встановлення критеріїв для прийняття рішень; процедури тестування; аналіз результатів; формування висновків. За таких умов, на нашу думку, доцільно зазначити про необхідність структуризації етапів застосування аналітичних процедур з урахуванням мети їх здійснення, а саме: при проведенні комплексного аудиту фінансового стану доцільно використовувати розширену поетапність, тобто погодитися зі Щирбою М.Т.. Проте при проведенні експрес-аналізу чи проведенні щорічного оцінювання найважливіших показників фінансового стану підприємства доцільно виділити такі етапи, як постановка мети аудиту (аналізу), вибір методу його здійснення. За допомогою індивідуального підходу

визначити найголовніші показники діяльності підприємства, відповідно визначити еталонні значення, враховуючи специфіку галузі чи встановити необхідні критерії для прийняття рішень, здійснити тестування та сформулювати аналітичні висновки.

Оформлення застосування кожної аналітичної процедури на підприємствах ресторанного господарства пропонуємо здійснювати з використання затверджених робочих документів аудитора.

До складу робочих документів аудитора в частині застосування аналітичних процедур пропонуємо відносити:

- аналітичні відомості та результати проведення документального та фактичного контролю за достовірності показників фінансової звітності;
- аналітичні відомості з інформаційного забезпечення розрахунку показників фінансового стану в розрізі зазначених груп коефіцієнтів. Дані відомості формуються на основі збору даних у бухгалтерському обліку, аналітичних записках аналітиків;
- розрахунки аналітичних показників.

Результатом етапу формування висновків про застосування аналітичних процедур є аналітична записка. Структура аналітичної записки наступна:

- об'єкт аудиту, який вимагає застосування аналітичних процедур;
- мета й завдання, які стоять перед аудитором та вимагають застосування аналітичних показників;
- перелік показників, які розраховувалися;
- інформаційне забезпечення;
- початкові дані для розрахунку;
- висновки за проведеними розрахунками.

Висновки. Для отримання достовірної, документально підтвердженої інформації про фінансовий стан підприємства, в тому числі підприємств ресторанного господарства, необхідне постійне використання аудитором методів фінансового аналізу. Тобто, для проведення аудиту фінансового стану підприємства аудитор застосовує аналітичні процедури. Ми обґрунтували сутність та значення аудиторського оцінювання та аналітичних процедур, визначивши, що попри деякі негативні аспекти найширшого визнання у світовій практиці та найчастіше на підприємствах використовується коефіцієнтний метод аналізу. Також рекомендували етапи застосування аналітичних процедур як у випадку комплексного оцінювання фінансового стану, так і окремих індивідуальних груп показників відповідно галузі діяльності підприємства, аналізу факторів для визначення стану їх впливу (позитивний чи негативний вплив), а також для пошуку невикористаних резервів. Крім того, запропоновано структуру аналітичної записки, яка є додатком до аудиторського звіту.

Conclusions. The study indicates that constant use by auditors of financial analysis methods is required to obtain accurate, documented information about the financial condition of the company, including restaurants. That means that in order to audit the financial condition of the company an auditor should use analytical procedures. We have explained the essence and importance of the audit assessment and analytical procedures. Also we have determined, that despite some negative aspects, the coefficient method of analysis is widely recognized and used in the world practice and at enterprises. We also recommend steps of analytical procedures usage in case of complex evaluation of the financial condition as well as in separate individual groups of indicators according to the fields of business, analysis of the factors to determine the state of their influence (positive or negative), and to search for untapped reserves. In addition, we propose the structure of the analytical report, which is an annex to the audit report.

Використана література

1. Аренс, А. Аудит [Текст] / А. Аренс, Дж. Лоббек; пер. з англ.; гол. редактор серії проф. Я.В. Соколов. – М.: Финансы и статистика, 2001. – 560 с.
2. Барановська, Т.В. Сутність аналітичних процедур в аудиті через призму економічного аналізу [Текст] / Т.В. Барановська // Вісник ЖДТУ. – 2010. – №4 (54) – С.11–16.
3. Бондар, В.П. Аудиторські процедури та проблеми їх розробки [Текст] / В.П. Бондар // Вісник ЖДТУ. Економічні науки. – 2008. – № 1 (43) – С.18–27.
4. Джалаева, З.Г. Аналитические процедуры и оценка заключительной проверки [Текст] / З.Г. Джалаева // Аудит и финансовый анализ. – 2010. - № 6. – С.107–112.
5. Дорош, Н.І. Аудит: теорія і практика [Текст] / Н.І. Дорош. – К. : Знання, 2006. – 495 с.
6. Железнякова, Е.А. Аналитические процедуры при аудите продаж организаций оптовой торговли [Текст] / Железнякова Е.А. // Аудитор. – 2013. – № 7 (221) – С. 28-35.
7. Жминько, С.И. Внутренний аудит / С.И. Жминько, О.И. Швирева, М.Ф. Сафонова. – Ростов н/Д : Феникс, 2008. – 316 с.
8. Ионин, Е.Е. Аналитические процедуры в аудите: проблемы и перспективы использования в Украине / Е.Е. Ионин, С.Г. Зайцева // Економіка і організація управління. – 2008. - № 3. - С.32–39.
9. Ивахненко, С.В. Використання аналітичних процедур для підвищення ефективності аудиту [Текст] / С.В. Ивахненко, Т.В. Іськович // Магістеріум. Економічні студії. – 2005. - № 18 – С.35–40.
10. Лігоненко, Л.О. Антикризове управління підприємством : підручник [Текст] / Л.О. Лігоненко. – К.: КНТЕУ, 2005. – 824 с.
11. Лучик, Г.М. Аналітичні процедури у системі управлінських рішень [Текст] / Г.М. Лучик // Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Фінанси і кредит». – 2012. - № 1. – С. 56–63.
12. Мечева, Е.Ю. Эволюция нормативного регулирования аналитических процедур в международной аудиторской практике // Аудит и финансовый анализ. – 2011. - № 2.
13. Михальчишина, Л.Г. Зміст та завдання аналітичних процедур в аудиті [Текст] / Л.Г. Михальчишина // Економічна наука. Серія «Облік і фінанси». – 2011. – № 8 (29). – Ч. 13. – С.34–41.
14. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг (видання 2010 року) Ч. 1; пер. з англ. [Текст] / О.Л. Ольховікова, О.В. Селезньов, О.О. Зеніна, О.В. Гик, С.Г. Біндер. – К. : Фенікс, 2010. – 852 с.
15. Мних, С.В. Держаний фінансовий аудит: методологія і організація: монографія [Текст] / С.В. Мних, М.О. Никонович, Н.С. Барабаш та ін.– К. : КНТЕУ, 2009. – 319 с.
16. Мних, С.В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. [Текст] / С.В. Мних, Н.С. Барабаш. – К.: КНТЕУ, 2010. – 412 с.
17. Остап'юк, Н.А. Методика оцінки фінансового стану підприємства в умовах інфляції [Текст] / Н.А. Остап'юк // Вісник ЖДТУ. – 2011. – № 1(55)– С.127–129.
18. Проскуріна, Н.М. Формалізація дій аналітичних процедур на базі інтенсифікації процесів в аудиторській діяльності [Текст] / Н.М. Проскуріна // Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту. – 2010. – №2 (8). – С.174–180.
19. Робертсон, Дж. Аудит [Текст] / Дж. Робертсон; пер. з англ. – М.: КРМГ, аудит. фірма «Контакт», 1993. – 496 с.
20. Рудницький, В.С. Процедури моделювання та прийняття рішень в процесі аудиту: монографія [Текст] / В.С. Рудницький, О.М. Бунда. – Львів: Видавництво Львівської комерційної академії, 2009. – 216 с.
21. Рудницький, В.С. Значення аналітичних процедур у внутрішньому аудиті товарних операцій (на прикладі підприємств роздрібною торгівлі фармацевтичними товарами) [Текст] / В.С. Рудницький, Т.І. Кобилох // Вісник Запорізького національного університету. – 2011. - № 4 (12) – С.176–182.
22. Семенів, М.І. Роль аналітичних процедур при здійсненні внутрішньогосподарського контролю [Текст] / М.І. Семенів // Економічні науки. Серія «Облік і фінанси». – 2011. - № 8 (29) – Ч. 4.
23. Сук, Л.К. Аудиторські процедури для одержання доказів [Текст] / Л. К. Сук // Облік і фінанси АПК. – 2011. - № 1. – С.81–84
24. Щирба, М.Т. Аналітичні процедури як інструмент підвищення якості внутрішнього аудиту [Текст] / М.Т. Щирба, І.М. Щирба // Вісник Львівської комерційної академії. – Львів: Видавництво Львівської комерційної академії, 2011. – № 35 – С.411–417.